

חינוך לחיים

פרשת חיי שרה

ידוע ומפורסם שברגעים הנשגבים שהכלה יושבת על כסא האפריון המקושט ושתי האימהות המחותנות לצידה, בידיהן עששיות מעוטרות ובתוכן דולקות שלהבות הנרות ומכיוון עזרת הגברים פוסע לו החתן, מלווה בשני האבות ועדי הקידושין – לכסות את פני הכלה בהינומה. ואז מגיע תור הרב, המסדר את החופה והקידושין, הוא מתייצב מול הכלה ומברך בפסוק האמור בפרשתנו "אחותנו את היי לאלפי רבבה" האם שמתם לב באיזה פסוק אנו משתמשים?? הרי אתם זוכרים מי אמר אותו?? לכן הארמי, האכזר הזה שביקש לעקור את הכל. אתמהה!!! מכל התורה כולה לא מצאו שום פסוק עם ייחוס מכובד יותר? איך זה שכל הכלות היהודיות בכל הדורות, יוצאות לחופה דווקא עם איחול של דוד-לבן מארם נהריים???

הסבר הפס' הוא כך: כשנחשוב רגע על הרגעים הללו, אחרי שאליעזר עבד אברהם הגיע לקחת את רבקה לבת אדונו, זה אפילו מרגש, מדובר בנערה צעירה ממש, יתומה שאביה נפטר לנגד עיניה. עכשיו היא עוזבת את כל המשפחה, מותירה את כולם בחן, ונוסעת עם האיש הלא מוכר הזה לארץ כנען.

זה לא רק המרחק בין המקומות. זהו גם המרחק המנטלי. והולכת למקום שיש בו דת ואמונה שונה לגמרי. אמונה בבורא עולם מופשט. משפחת בתואל מארם נהרים נפרדת מבתם. ייתכן שזו תהיה פרידה לעולמים, שלעולם הם לא יפגשו שוב, ולכן רגע לפני שהיא עוזבת, לאחיה – יש מסר אחד נוקב לתת לה!!! "רבקה יקרה", הוא אומר לה "דבר אחד אני מבקש ממך – שלעולם לא תשכחי את השורשים שלך, את הבית שבו גדלת, את ההורים שחינכו וגידלו אותך, את המקור שממנו חוצבת, ואת הרקע המשפחתי שלך" "אחותנו את", הוא מזכיר לה "לכל מקום שרק תלכי, תהיי לאלפי רבבה". המילה הזו נדרשת גם בר"ת "ר'בקה ב'ת ב'תואל ה'ארמי". לאן שלא תלכי ומה שלא יקרה. תזכרי את השורש שלך. את רבקה בת בתואל. המסר החשוב הזה – מצא חן בעיני החכמים, ולכן החליטו ללוות בו את כל בת ישראל שצועדת אל חופתה. להזכיר לה את שורשיה, את זכות האבות והאימהות שלה.

והלא הדברים ק"ו – איזה "ייחוס" ו"שורשים" מפוקפקים היו לאמנו רבקה. משפחתה מאמינה בתרפים, ואחיה מתגלה כגדול הרמאים בתקופתו, ואם ב"ייחוס" שכזה מצווה להיזכר, על אחת כמה וכמה מידה כפולה ומכופלת של זיכרון מוטלת עלינו. כשעוברים למסגרת חדשה, או למקום אחר ולחיים חדשים – חייבים לזכור את נקודת המוצא. "דע מאין באת" אומר התנא, כי המידע הזה גם יקבע "לאן אתה הולך" המסר הזה שזור כחוט השני לאורך כל הפרשה שלנו. בפתיחת הפרשה שבו מתואר מסע הלוויה של שרה. כת' בפס' "ויבוא אברהם לספוד לשרה" ולכא' תמוה למה מתחיל מויבא אברהם? מה אכפת לי מהיכן בא? ורש"י ממחר להסביר מהיכן בא? מבאר שבע לחברון, מה זה כ"כ חשוב? וחז"ל מסבירים, מהיכן בא? מהר המוריה. מה המסר בדברים אלו??

יש כאן שיעור חשוב בעבורנו. תחשבו רגע על אברהם ושרה, מה הם עברו ביחד. כל כך הרבה חוויות, ישר כשנפגשו הם נדרשים לעזוב הכל ולהסתובב בארץ, ואז הם עושים נפשות ומחזירים בתשובה וכו' ויש גם רגעים קשים שנחטפת לבית פרעה ולאבימלך, ויש שנות עקרות עד שמגיע הבן יחיד וכו' וכו'. ואז הנסיון האחרון של העקידה. כשאברהם מכין את ההספד כל המאורעות עולות לו בראש ועכשיו עומד אברהם ולפניו ניצבת רק שאלה אחת, זו שחז"ל מתמצתים בשתי מילים: "מהיכן בא?" מה הנקודה העמוקה שממנה נכון להתחיל להבין ולהוקיר את דמותה של שרה?

והתשובה מהדהדת: "מהר המוריה"!!! אם רוצים אתם להבין מי הייתה שרה, שאו עיניכם אל הר המוריה שבו נעקד בנה יחידה יצחק. כשרואים כאלה ילדים, כזה בן שמוכן לפשוט צווארו ולקדש שם שמים, אפשר להבין מי הייתה אימו. אפשר לראות ולהבין מי השורשים שלו ומהיכן הגיע. וכמובן שזה לא רק שרה, גם בעלה אברהם. עיקר אהבת ה' אליו זה בגלל "כי ידעתי למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו" שממשיך את המסורת הזאת לדורי דורות. זהו השורש הכי חשוב של האדם, להמשיך את השרשרת, העבר ההווה והעתיד יחדיו באותו דרך.

ונוסיף עוד רעיון – אנו רואים שהשידוך של יצחק נעשה על יד הבאר. חז"ל אמרו שלושה נזדווגו על יד הבאר – יצחק, יעקב ומשה. שואל הרב אלישיב, מדוע זיווגו של אברהם אבינו גם לא נהיה על יד הבאר? והסביר, באר היא דבר נובע, היא מסמלת המשך. שידוך ליד הבאר בא לרמז, אתה הולך לבנות בית נאמן בישראל – תמשיך את מסורת האבות שראית. אל תשנה!!! שידוכו של יצחק אבינו היה ליד הבאר, לאמר- עליך להמשיך את מה שראית בבית אברהם ושרה. וכך גם יעקב ומשה. לא כן אברהם אבינו. הוא לא היה ממשיך, הוא התחיל דרך חדשה. (והמיוחד בבאר – כידוע יש 3 מקורות מים. בור. באר. מעיין. במעיין - אין תפיסת אדם כלל, הכל טבעי. מנגד בור – הכל זה תפיסת האדם. באר זה משהו באמצע "ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים" צריך לחפור בידי אדם עד שמגיעים אל המים שנמצאים בתהום. הזיווג דומה לבאר – מצד אחד הוא קיים ועומד 40 יום קודם יצירת הוולד ומצד שני חייבים לעשות השתדלות של תפילה ומעשים כדי למצוא אותו. וגם אחר כך לשלום בית לשמר אותו.)

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com